

30.5.2014

EU-asetus 883/2004 artikla 20, EU-asetus 987/2009 artikla 26 ja laki rajat ylittävistä terveydenhuollosta (1201/13) 13, 14 ja 29 §

LUPA SAADA HOITOA ASUINVALTION ULKOPUOLELLA – SÄÄNNÖKSET JA MENETTELYTAVAT SUOMESSA 1.5.2010 ALKAEN

1. Mistä on kyse?

Suomessa asuvalla ja sairausvakuutetulla henkilöllä on oikeus hakea *lupaa saada asianmukaista hoitoa asuinjäsenvaltionsa ulkopuolella*. Asiasta säännellään sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetuilla EU-asetuksilla 883/2004 (20 artikla) ja 987/2009 (26 artikla). Asetuksissa on säännelty edellytyksistä, joiden nojalla lupa on myönnettävä tai joiden nojalla se voidaan evätä.

EU-asetukset 883/2004 ja 987/2009 tulivat sovellettaviksi EU-valtioissa 1.5.2010 alkaen, Sveitsissä 1.4.2012 alkaen ja Eta-valtioissa 1.6.2012 alkaen.

Kansallisesti henkilön oikeudesta saada EU-asetusten mukainen ennakkolupa hoitoon hakeutumiselle säädetään laissa rajat ylittävistä terveydenhuollosta (1201/2013), joka tuli voimaan 1.1.2014. Aikaisemmin säännös oli laissa sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta (352/2010, 14 §), joka kumottiin uuden lain voimaan tullessa.

Luvasta saada asianmukaista hoitoa asuinjäsenvaltion ulkopuolella käytetään EU-asetuksissa myös suomenkielistä termiä *erikseen määritelty hoito*. Ruotsiksi käytetään ilmaisua *planerad vård* tai *uppsökt vård* ja englanniksi *scheduled treatment*.

Kela käyttää säännöksistä ilmaisua *hoitoon hakeutuminen* sekä tässä ohjeessa että muussa toiminnassaan. Tätä ilmaisua käytetään myös yleiskielessä.

EU-asetusten 883/2004 ja 987/2009 hoitoon hakeutumista koskeissa säännöksissä on yleensä kyse tilanteista, joissa

- (i) henkilö haluaa saada sairaanhoitoa muualla kuin asuinvaltiossaan ja/tai
- (ii) henkilön on saatava sellaista sairaanhoitoa, jota hänelle ei voida järjestää hänen asuinvaltiossaan.

Hoitoon hakeutuvan henkilön on itse selvitettävä, että EU-asetusten mukaista ennakkolupamenettelyä voidaan käyttää. Jos julkinen terveydenhuolto suosittelee henkilölle jotakin tiettyä hoidonantajaa, sen on selvitettävä yhdessä hoitoon hakeutuvan henkilön kanssa, että menettely toimii kyseisen hoidonantajan kanssa. Henkilön ja/tai julkisen terveydenhuollon on siis varmistettava, että hoidonantaja voi ottaa ennakkoluvan vastaan ja että se voi laskuttaa aiheutuneet hoitokustannukset EU-asetusten mukaisesti.

2. Milloin lupa on myönnettävä?

Pääperiaatteena EU-lainsäädännössä on myönteinen suhtautuminen hoitoon hakeutumista koskevan luvan myöntämiseen, jos hoidontarve on lääketieteellisesti perusteltu. EU-asetuksen 883/2004 artikla 20.2 sääntelee, että lupa hoitoon hakeutumiselle on myönnettävä, jos

POSTIOSOITE

PL 450
00101 Helsinki
Puhelin 020 634 11

KÄYNTIOSOITE

Nordenskiöldinkatu 12
00250 Helsinki
etunimi.sukunimi@kela.fi

- *kyseinen sairaanhoito kuuluu henkilön asuinvaltion lainsäädännössä säädettyihin etuuksiin*

ja

- *henkilölle ei voida antaa tällaista sairaanhoitoa lääketieteellisesti perustellun ajan kuluessa, ottaen huomioon asianomaisen senhetkinen terveydentila ja sairauden todennäköinen kulku.*

Käytännössä lupa on siis myönnettävä, jos kyseinen sairaanhoito kuuluu julkisen terveydenhuollon antamaan hoitoon eikä julkinen terveydenhuolto pysty antamaan tätä hoitoa henkilölle Suomessa lääketieteellisesti perustellun ajan kuluessa.

Henkilö voi hakea lupaa myös jälkikäteen maksettuaan itse saamastaan terveydenhuollon palvelusta aiheutuneet kustannukset. Takautuvaa aikaa koskeva lupahakemus käsitellään samoin edellytyksin kuin henkilön ennen hoidon saamista ja kustannusten aiheutumista jättämä hakemus. Tämä tarkoittaa, että edellytykset ennakkoluvan myöntämiselle arvioidaan sen mukaan, mitkä olosuhteet olivat ennen hoidon antamista. Jos henkilölle myönnetään lupa hoitoon hakeutumiselle jälkikäteen ja hänelle on jo maksettu sairausvakuutuslain mukaisia korvauksia, Kelan on haettava aiemman sairausvakuutuskorvauksia koskevan päätöksen poistamista Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnalta. Kun päätös on poistettu, luvan mukaisista korvauksista tehdään erillinen päätös.

3. Voiko lupahakemuksen hylätä?

Lupa hoitoon hakeutumiselle voidaan evätä EU-asetuksen 987/2009 artiklassa 26.2 mukaan vain, jos

- *henkilön asuinvaltio arvioi, että hoitoon hakeutumista asetuksen 20.2 artiklassa sääntelevät ehdot eivät täyty henkilön asuinvaltiossa (ks. ohjeen kohta 2)*

tai

- *jos sama sairaanhoito voidaan antaa Suomessa lääketieteellisesti perusteltavissa olevan ajan kuluessa, ottaen huomioon asianomaisen senhetkinen terveydentila ja sairauden todennäköinen kulku.*

Käytännössä lupaa ei siis ole pakko myöntää, jos kyseinen sairaanhoito ei kuulu julkisen terveydenhuollon antaman hoidon piiriin. Lupaa ei tarvitse myöntää myöskään, jos julkinen terveydenhuolto pystyy antamaan Suomessa saman hoidon henkilölle hänen terveydentilansa ja sairautensa kannalta lääketieteellisesti perusteltavissa olevan ajan kuluessa.

On huomattava, että hoitoon hakeutumisen ennakkolupa voidaan aina myöntää, vaikka EU-asetuksessa 883/2004 säädetyt edellytykset luvan myöntämiselle eivät täyttyisi. Käytännössä voisi olla esimerkiksi kielellisistä, kulttuurisista tai palvelun hinnoitteluun liittyvistä syistä tarkoituksenmukaista myöntää henkilölle ennakkolupa toiseen EU-lainsäädäntöä soveltavaan valtioon, vaikkei lupaa olisikaan kyseisessä tilanteessa pakko myöntää. Näin voi olla esimerkiksi tilanteessa, jossa henkilö toivoo pääsevänsä hoitoon valtioon, josta hän on alun perin kotoisin tai johon hänellä on muuten läheiset yhteydet.

Kun ehdotonta velvollisuutta ennakkoluvan myöntämiseen ei ole EU-lainsäädännön nojalla, on luvan myöntäminen tällöin siis harkinnanvaraista. Harkintavalta ei ole vapaata, vaan sitä rajoittavat muun ohella hallinnon oikeusperiaatteet. Hallintolain 6 §:ssä säädetään, että ”viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.”

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että menettelyllisenä velvoitteena vaatimus tasapuolisesta kohtelusta merkitsee sitä, että hallinnossa asioiville pyritään turvaamaan yhdenvertaiset mahdollisuudet asioidensa hoitamiseen ja oikeuksiensa valvomiseen. Tasapuolisen kohtelun merkitys korostuu silloin, kun viranomainen käyttää yksityisten oikeusasemaan tai toimintamahdollisuuksiin kohdistuvaa harkintaa. Tällöin viranomaisen on erityisesti huolehdittava siitä, että hallinnossa asioivilla on yhtäläiset mahdollisuudet päästä selvyteen lakiin perustuvista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Ratkaisutoiminnan tulisi olla myös johdonmukaista siten, että harkinnan kohteena olevia tosiseikkoja arvioidaan samankaltaisissa tapauksissa samoin perustein. (Hallituksen esitys Eduskunnalle hallintolaiksi ja laiksi hallintolainkäyttölain muuttamisesta, HE 72/2002 vp, s. 54).

Silloin kun harkitaan ennakkoluvan myöntämistä tilanteessa, kun lupaa ei EU-lainsäädännön nojalla ole pakko myöntää, tulee tapauskohtaisesti perustella sekä luvan myöntämättä jättäminen että luvan myöntäminen.

4. Mistä Suomessa asuva ja sairausvakuutettu henkilö hakee lupaa ja mistä Kela pyytää sitovan lausunnon?

Henkilön on haettava asuinvaltioltaan lupaa hakeutua hoitoon ulkomaille.

Suomessa asuva ja sairausvakuutettu henkilö hakee lupaa hakeutua hoitoon ulkomaille Kelasta. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010, 56 §) oli aiemmin säännös, jonka mukaan ennakkoluvan myöntäminen oli myös sairaanhoitopiirien tehtävä, mutta tämä säännös kumottiin lain rajat ylittävästä terveydenhuollosta astuttua voimaan 1.1.2014. Kela pyytää ennakkolupahakemukseen aina julkisen terveydenhuollon sitovan lausunnon. On huomattava, että jos henkilön lupahakemus on jätetty julkisen terveydenhuollon toimintayksikölle, sen on toimitettava hakemus ja oma lausuntonsa asiassa 21 vuorokauden määräajassa Kelalle.

Pääsäännön mukaan Kela ei ota kantaa siihen, onko hoidossa, jota varten henkilö ennakkolupaa hakee, kyse erikoissairaanhoidosta vai perusterveydenhuollosta. Lausuntopyyntö lähetetään siten henkilön asuinpaikan mukaisen erikoissairaanhoidosta vastaavan sairaanhoitopiirin kirjaamoon. Jos kyseessä kuitenkin on henkilön asuinpaikan perusterveydenhuollon vastuulle kuuluva asia, sairaanhoitopiirin tulee siirtää asia perusterveydenhuollolle, jolloin lausunnon antamisen määräaika on lausuntopyyntöä määritelty aika eli 21 vuorokautta. Vaihtoehtoisesti sairaanhoitopiiri voi myös palauttaa asian mahdollisimman pikaisesti Kelaan, jolloin Kela pyytää asiassa uutta lausuntoa perusterveydenhuollolta. 21 vuorokauden määräaika alkaa silloin kulua siitä, kun perusterveydenhuolto on vastaanottanut lausuntopyyntönsä.

Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa eikä hänellä ole asuinvaltiota muualla, mutta Suomi on toimivaltainen valtio myöntämään hoitoon hakeutumisen ennakkoluvan (esimerkiksi Suomessa työnteon perusteella sairausvakuutettu henkilö),

lausunto pyydetään Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä. Jos henkilöllä kuitenkin ilmoittaa, että hänellä on hakemuksen mukaiseen sairauteen hoitosuhde jossakin muussa terveydenhuollon yksikössä Suomessa, pyydetään lausunto sieltä. Ennen lain rajat ylittävästä terveydenhuollosta voimaan astumista kotikunnattoman henkilön ollessa kyseessä pyydettiin lausunto kulloinkin lausunnonantovuorossa olleelta sairaanhoitopiiriltä (STM:n kirje 17.12.2012).

5. Miten menetellään, kun henkilö asuu ulkomailla ja Suomi on toimivaltainen valtio myöntämään hänelle hoitoon hakeutumisen ennakkoluvan?

Kun kyseessä on muualla asuva eläkkeensaaja, jonka sairaanhoitokustannuksista Suomi vastaa ja jolle Suomi on toimivaltainen valtio myöntämään hoitoon hakeutumisen ennakkoluvan, asuinvaltion tulee toimittaa 21 vuorokauden kuluessa Kelalle tieto siitä, täyttyvätkö EU-asetuksen 883/2004 mukaiset ehdot ennakkoluvan myöntämiselle asuinvaltiossa.

Jos asuinvaltio ei kuitenkaan pyynnöistä huolimatta toimita 21 vuorokauden kuluessa Kelalle tarpeellisia tietoja, Kela pyytää Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä potilaan hoitoa koskevan lääketieteellisen arvion, jossa otetaan huomioon henkilön hakemushetken terveydentila ja sairauden todennäköinen kulku. Lääketieteellinen arvio noudattaa samoja objektiivisia lähtökohtia, jotka on huomioitava, kun arvioidaan hoitoon hakeutumisen ennakkoluvan myöntämisedellytyksiä (EU-asetus 883/2004 20 artikla 2 kohta). HUS:n tulee siis arvioida, onko hoito henkilön kohdalla lääketieteellisesti perusteltua, mutta sen ei kuitenkaan tarvitse ottaa kantaa hoitoon pääsyn edellytyksiin. On henkilön edun mukaista, että hän toimittaa omaa sairauttaan ja lupahakemuksen mukaista hoitoa koskevia lääketieteellisiä tietoja, jotka ovat terveydenhuollon ammattihenkilön laatimia.

Kela menettelee edellä kuvatulla tavalla eli pyytää lääketieteellistä arviota HUS:lta myös silloin, kun kyse on esimerkiksi Suomessa sairausvakuutetusta ja toisessa EU-lainsäädäntöä soveltavassa valtiossa asuvasta lähetetystä työntekijästä, jolla ei ole Suomessa kotikuntaa ja jonka asuinvaltio ei toimita tarpeellisia tietoja määräajassa. Jos henkilöllä kuitenkin ilmoittaa, että hänellä on hakemuksen mukaiseen sairauteen hoitosuhde jossakin muussa terveydenhuollon yksikössä Suomessa, pyydetään lausunto sieltä.

6. Miten lupahakemus käsitellään?

EU-asetuksen (987/2009 artikla 26.2) säännökset velvoittavat käsittelemään lupahakemuksen kansallisessa lainsäädännössä säädetyssä ajassa. Jos lupahakemukseen ei anneta päätöstä määräajassa, lupa katsotaan myönnettyksi.

Tämä tarkoittaa, että julkisen terveydenhuollon on toimitettava kirjallinen lausunto Kelaan pyynnön vastaanottamista seuraavien 21 vuorokauden kuluessa. Jos lausunnon katsotaan, että luvan myöntämisen edellytykset ovat olemassa tai lausuntoa ei Kelan pyynnöstä huolimatta saada em. määräajassa ennen asian käsittelyä, Kela myöntää hoitoon hakeutumisen ennakkoluvan. Julkinen terveydenhuolto arvioi hoitoon hakeutumista koskevan luvan myöntämisen tai epäämisen kriteereitä lausunnonaan, jonka se toimittaa päätöksenantoa varten Kelalle.

Jos henkilön lupahakemus on jätetty julkisen terveydenhuollon toimintayksikölle, sen on toimitettava hakemus ja oma lausuntonsa asiassa 21 vuorokauden määräajassa Kelalle. Jos henkilö on jättänyt hakemuksen perusterveydenhuoltoon, eikä hoito koske perusterveydenhuoltoa, se lähettää hakemuksen Kelaan ja Kela pyytää hakemukseen lausunnon normaalin menettelyn mukaisesti henkilön kotikunnan erikoissairaanhoidosta. 21 vuorokauden määräaika alkaa kulua vasta siitä, kun erikoissairaanhoido vastaanottaa Kelasta lupahakemusta koskevan lausuntopyynnön.

Kela käsittelee hakemuksen lausunnon nojalla ja antaa hakemukseen myönteisen tai kielteisen päätöksen. Kela käsittelee lupahakemuksen aina mahdollisimman nopeasti.

Jos lupahakemus tulee Kelaan suoraan henkilöltä ja Kela pyytää hakemukseen julkisen terveydenhuollon lausunnon, on käsittelyyn varattava noin 3–6 viikkoa.

Jos lupahakemus on jätetty julkiselle terveydenhuollolle ja se toimittaa hakemuksen ja lausunnon Kelaan, käsittelyyn on varattava noin 1 viikko.

Jos henkilö ei ole toimittanut hakemuslomakkeen liitteeksi terveydentilaansa koskevaa tietoa, Kelan tulee pyytää asiakasta täydentämään hakemustaan. Jos asiakas kuitenkin on hakemuslomakkeessa ilmoittanut, että hän on keskustellut tarvitsemastaan sairaanhoidosta oman sairaanhoitopiirinsä perusterveydenhuollon toimintayksikön kanssa, lausuntopyyntöä käsittelevän saman sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon tulisi löytää henkilön terveydentilaa koskevat tiedot potilastietojärjestelmästä.

Jos asiakas Kelan pyynnöstä huolimatta ei toimita ennakkolupahakemukseen tarvittavia terveydentilaa koskevia tietoja, ennakkolupahakemus käsitellään normaalilla tavalla. Jos julkinen terveydenhuolto ei pysty ottamaan kantaa ennakkolupaa koskevaan lausuntoon terveydentilaa koskevien puutteellisten tietojen vuoksi, tämä tulisi tuoda esiin lausunnossa ja henkilölle annetaan tällöin Kelasta päätös tutkimatta jättämisestä.

7. Mitä asioita julkisen terveydenhuollon lausunnossa tulee olla?

Julkisen terveydenhuollon lausunnon kirjoittaa erikoissairaanhoidossa tai perusterveydenhuollossa toimiva terveydenhuollon ammattihenkilö.

Julkisen terveydenhuollon on lausunnossaan ilmaistava Kelalle tiedot ainakin seuraavista seikoista:

- i. Lausunnon antajan nimi, virkanimike ja yhteystiedot
- ii. Potilaan tiedot
- iii. Sairaanhoito, jota varten lupaa haetaan
- iv. Kohdevaltio, jonne lupa tulisi myöntää
- v. Arvio hoitoajasta, jota luvan tulisi koskea
- vi. Tieto siitä, onko potilaan sairaanhoidon tarve aiheutunut työtaturmasta tai ammattitaudista
- vii. Tiedot luvan myöntämisedellytysten täyttymisestä:
 1. Kuuluuko sairaanhoito, jota lupahakemus koskee, Suomessa julkisen terveydenhuollon antamiin sairaanhoitopalveluihin?
 2. Voiko julkinen terveydenhuolto antaa saman sairaanhoidon potilaalle Suomessa lääketieteellisesti perusteltavissa olevan ajan kuluessa,

ottaen huomioon asianomaisen potilaan senhetkinen terveydentila ja sairauden todennäköinen kulku?

- viii. Jos luvan myöntämisedellytykset julkisen terveydenhuollon näkemyksen mukaan eivät täyty, on julkisen terveydenhuollon perusteltava harkintavaltansa käyttöä kyseisessä tapauksessa (katso tämän ohjeen kohta 3):
 1. Miksi luvan myöntämistä ei puolleta, vaikkakin EU-lainsäädännön nojalla luvan myöntämisestä voidaan kieltäytyä? Tai
 2. Miksi luvan myöntämistä puolletaan, vaikka sitä ei olisi EU-lainsäädännön nojalla pakko myöntää? (tässä tilanteessa tulee ottaa kantaa myös kohdan ix seikkoihin).
- ix. Jos luvan myöntämisedellytykset julkisen terveydenhuollon näkemyksen mukaan täyttyvät:
 1. Tarvitseeko potilas luvan mukaisen matkan toteuttamiseen erityisajoneuvoa, kuten ambulanssilientoa tai -kuljetusta, **taksikuljetusta** tai muuta erityiskuljetusta?
 2. Tarvitseeko potilas saattajan luvan mukaiselle matkalle?

Julkisen terveydenhuollon Kelaa sitova lausunto on vapaamuotoinen kirjallinen lausunto. Se voi olla myös B-lääkärilausunto. Julkinen terveydenhuolto voi liittää lausuntoonsa tarpeellisiksi katsomiaan muita asiakirjoja, kuten henkilön hoitoa ja terveydentilaa koskevia selosteita.

8. Kuka antaa lupahakemukseen päätöksen?

Laissa rajat ylittävistä terveydenhuollosta (13 §) on säädetty, että Kela antaa päätöksen luvasta potilaan hoidosta vastuussa olevan julkisen terveydenhuollon toimintayksikön sitovan lausunnon perusteella.

Kela antaa henkilön hakemukseen kirjallisen päätöksen. Päätös lähetetään tiedoksi myös julkisen terveydenhuollon yksikölle, joka on antanut hakemukseen lausunnon.

Kelan päätökseen voi hakea muutosta hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti, eli päätöksestä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

9. Mitä luvan myöntäminen merkitsee?

Luvan myöntäjä vastaa luvan mukaisesti annetun sairaanhoidon kustannuksista. Henkilön, joka saa sairaanhoitoa toisessa valtiossa luvan nojalla, ei siis tarvitse itse maksaa saamansa sairaanhoidon kustannuksia lukuun ottamatta hoitoa antaneen valtion lainsäädännön mukaista asiakasmaksua.

Annetun sairaanhoidon todelliset kustannukset hoidon antaja laskuttaa jälkikäteen luvan myöntäjältä. Lasku hoitokustannuksista tulee hoidon antajalta ensin Kelaan. Kela maksaa hoitokustannukset hoidon antajalle ja laskuttaa kustannukset edelleen lausunnon antaneelta julkista terveydenhuoltoa ylläpitävältä kunnalta tai kuntayhtymältä. Kela antaa kustannusten korvaamiseksi tarpeelliset tiedot kustannuksista vastaavalle kunnalle tai kuntayhtymälle, jonka on maksettava kustannukset viivytyksettä Kelalle. Jos julkisen terveydenhuollon ylläpitäjä on erimielinen sille kuuluvista kustannuksista, sillä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen Kelan antaman päätöksen nojalla.

Jos henkilölle on myönnetty hoitoon hakeutumisen ennakkolupa, mutta hän on maksanut terveydenhuollon palvelusta aiheutuneet kustannukset itse, hän voi hakea korvausta Kelasta. Kustannukset korvataan henkilölle aiheutuneiden todellisten kustannusten perusteella, mutta enintään siihen määrään saakka, joka olisi aiheutunut vastaavan hoidon antamisesta henkilön kotikunnassa. Kustannusten korvaamiseksi Kela tiedustelee vastaavan hoidon kustannuksen ja asiakasmaksun suuruuden henkilön kotikunnalta tai siltä kuntayhtymältä, johon henkilön kotikunta kuuluu. Henkilön kotikunta vastaa luvan mukaisista hoitokustannuksista. Jos henkilöllä ei ole kotikuntaa Suomessa, Kela tiedustelee vastaavan hoidon kustannuksen ja asiakasmaksun suuruuden Helsingin kaupungilta tai Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä.

Vastaavaa menettelyä kustannusten korvaamisessa sovelletaan, kun henkilölle on myönnetty lupa takautuvalle ajalle. Jos henkilöllä on kotikunta Suomessa, myös tällöin luvan mukaisista hoitokustannuksista vastaa kunta tai kuntayhtymä, joka ylläpitää lausunnon antanut julkista terveydenhuoltoa.

Ennakkoluvan mukaisten kustannusten korvaamista koskevasta päätöksestä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti.

10. Voiko korvauksia saada matkojen, lääkkeiden tai oleskelun kustannuksiin?

EU-asetuksen (987/09 artikla 26.8) nojalla luvan myöntäjä vastaa hoitoon erottamattomasti liittyvistä hoitoon hakeutujan matka- ja oleskelukustannuksista. Suomessa asuvan ja sairausvakuutetun henkilön matkojen, lääkkeitöiden ja yöpymisen kustannukset korvataan Suomen sairausvakuutuslain (1224/2004 4 luku ja 5 luku) nojalla.

Matkakustannuksia korvataan pääsääntöisesti todellisten kustannusten mukaisesti. Henkilön pitää pääsääntöisesti tehdä matkat käyttäen halvinta julkista kulkuneuvoa. Erityiskulkuneuvon käyttötarpeesta on oltava julkisen terveydenhuollon lausunnossa erikseen maininta. Myös taksi on erikoiskulkuneuvo, jonka käytön tarpeesta on erikseen mainittava. Lääkekustannuksia korvataan pääsääntöisesti lääkkeiden viitehintajärjestelmän mukaisesti. Oleskelukustannuksia korvataan yöpymisrahana, joka on enintään 20,18 euroa henkilöltä vuorokaudessa.

Hoitoon hakeutumisluvansa saanut henkilö kustantaa itse ensin kaikki matkojen, lääkkeiden ja yöpymisten kustannukset. Jälkikäteen hän voi hakea näistä kustannuksista sairaanhoitokorvausta Kelasta.

Henkilön ei kuitenkaan tarvitse itse maksaa hoitokustannuksia hoidon antajalle, vaan hoidon antaja laskuttaa kustannukset jälkikäteen Kelalta. Henkilö maksaa kuitenkin itse hoitoa antaneen valtion lainsäädännön mukaisen asiakasmaksun.

11. Voiko saattajan matka- ja oleskelukustannuksiin saada korvausta?

EU-asetuksen (987/2009 artikla 26.8) nojalla luvan myöntäjä vastaa hoitoon erottamattomasti liittyvistä matka- ja oleskelukustannuksista myös hoitoon hakeutuvan henkilön saattajan osalta.

Saattajan kustannusten korvaaminen Suomen sairausvakuutuslain (1224/2004 4 luku ja 5 luku) nojalla edellyttää, että julkisen terveydenhuollon lausuntoon on kirjattu, että

saattaja on välttämätön matkan aikana.

Matkakustannuksia korvataan pääsääntöisesti todellisten kustannusten mukaisesti. Henkilön on pyrittävä käyttämään matkoihin halvinta julkista kulkuneuvoa. Oleskelukustannuksia korvataan yöpymisrahana, joka on enintään 20,18 euroa henkilöltä vuorokaudessa.

12. Millainen on lupa hakeutua hoitoon?

Myönteinen lupa, jonka nojalla henkilöllä on oikeus hakeutua hoitoon toiseen EU- tai Eta-maahan tai Sveitsiin, annetaan Kelasta joko lomakkeella E 112 tai lomakkeella S2. Kela täyttää lomakkeen suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Lupa toimitetaan Kelasta kirjepostina henkilön vakituiseen kotiosoitteeseen tai hänen erikseen vahvistamaansa postitusosoitteeseen. Kopio luvasta toimitetaan myös lausunnon antaneelle julkisen terveydenhuollon yksikölle.

Henkilö toimittaa itse Kelan antaman lomakkeen E 112 tai S2 hoidon antajalle.

13. Mistä saan lisätietoja?

Kelassa hoitoon hakeutumisesta lisätietoja antaa Kelan kansainvälisten asioiden keskus (p. 020 635 1808, s-posti: kymenlaakso.kv@kela.fi).

14. EU-lainsäädäntöä soveltavat valtiot

- **EU-jäsenvaltiot**

Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Kreikka, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari ja Viro

- **Eta-valtiot**

Islanti, Liechtenstein ja Norja

- **Sveitsi**